

Innspill til familie- og kulturkomiteen vedrørende Dok 8:8S (2019-2020)

Representantforslag om å lovfeste at det skal gjennomføres helseundersøkelse av barns somatiske og psykiske helse i forbindelse med alle omsorgsovertakelser, Dokument 8:8S (2019-2020)

Forslaget innebærer at krav om helseundersøkelse av alle barn som tas hånd om av barnevernet hjemles i barnevernloven. Bakgrunnen er den høye forekomsten av psykiske lidelser hos barn i barnevernsinstitusjoner og fosterhjem, og indikasjoner på at helsetilbudet til denne gruppen er utilstrekkelig.

Legeforeningens kommentarer:

- Barnevernet forpliktes å sørge for at alle barn i barneverninstitusjoner eller fosterhjem får tilgang på nødvendig helsehjelp, herunder somatiske og psykisk helseundersøkelser ved omsorgsovertakelse.
- Fastlegen vil kunne ivareta det medisinskfaglige koordineringsansvar for pasienter på sine lister.
- Et eventuelt lovkrav til barnevernet om å sørge for helseundersøkelser ved alle omsorgsovertakelser bør åpne for at det kan vurderes unntak der slik undersøkelse fremstår åpenbart unødvendig.

Våren 2019 sendte Helsedirektoratet på høring et utkast til samhandlingsforløp for å kartlegge og utrede psykisk helse og rus hos barn i barnevernet. Legeforeningen vektla i sitt høringssvar fastlegens sentrale rolle i dette arbeidet, og uttrykte bekymring for uønsket variasjon grunnet store forskjeller i hvordan kommuner har organisert psykisk helsetjenester for barn og unge. Fastlegen vil i forslaget ha en sentral rolle for å sikre faglig forsvarlig utredning og behandling av barn i barnevernsinstitusjoner eller fosterhjem.

Samhandlingsforløpet bør inkludere psykisk og somatisk helseundersøkelse hos fastlegen. Fastlegen har det medisinskfaglige koordineringsansvaret for pasienter på sin liste, herunder utredning, diagnostisering og behandling innen somatikk, psykisk helse og rus for barn og unge, ref. Norsk forening for allmenntilleggsmedisin.

Kommunehelsetjenesten har et helhetlig ansvar for å sørge for tilstrekkelige helsetjenester for alle som befinner seg i kommunen, også barn som bor i barnevernsinstitusjon eller fosterhjem. Det må legges praktisk til rette for at barna blir undersøkt av fastlege ved omsorgsovertakelse for å avdekke tegn på somatisk eller psykisk sykdom. Siden barnevernet ikke er en helsetjeneste, er det ikke naturlig at tjenesten innehar kompetanse på utredning og behandling selv, men det må sikres at barnevernet sørger for at slik undersøkelse finner sted. Fastlege vil vurdere om det er nødvendig med henvisning til spesialisthelsetjenesten.

Ved akutt omsorgsovertakelse kan en akuttundersøkelse gjøres av fastlege, evt. barnelege, avhengig av geografi. Vi er opptatt av at slik undersøkelse ikke skal bli en ekstrabelastning for barnet, men oppleves som ivaretagelse av barnet som er berørt. En akuttundersøkelse kan vise seg viktig for eventuelle rettslige prosesser.

Et eventuelt lovkrav til barnevernet om å sørge for helseundersøkelser ved alle omsorgsovertakelser bør åpne for at det kan vurderes unntak der slik undersøkelse fremstår åpenbart unødvendig.